

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De magnis Dei fauoribus erga Societatem Iesu. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

Societas, & tandem vt negotiis occurrentibus particulariibus: tam spiritualibus quam temporalibus, decenter prouideri possit, seruato simpliciter eodem ordine discutendi & procedendi in reliquis omnibus, semper in utramque partem agendo, immorati sumus, in his & aliis per tres serè menses, à medio quadragesima, vsque

ad festum S. Iohannis Baptista inclusiuè. Quo die omnia suauius & concordia animorum consensu, terminata ac finita sunt, non sine magnis vigiliis, orationibus, & laboribus mentis & corporis præmissis, antequam hæc definiremus & deliberaremus.

LIBER SECVNDVS.

De præstantia Instituti Societatis Iesu.

CAPVT PRIMVM.

De magnis Dei fauoribus erga Societatem Iesu.

Vni hoc Opusculum scribam, etiam ad iuandos eos, qui Societatem nostram ingredi cupiunt, & sciam à multis multa contra illam, plena calumniis esse vulgata, ac in dies verbo & scripto vulgari, eiusque institutum ac viuendi rationem & agendi, à plurimis iniuriosè carpi, (quomodo non carpuntur alij Ordines Regularium) vnde contingit non paucos à Societate Nostra alienari, vt ij quos Deus ad hanc Societatem vocat, habeant necessaria antidota, & ex cælitum & aliorum Sanctorum contrariis iudiciis ac testimoniis irrefragabilibus, maleolorum iudicia, & dicta & scripta, agnoscant esse à veritate aliena, adferam aliqua in medium, quæ aspirantes ad nostrum institutum, & illud amantes, solari, possint, prauamque de illo persuasionem, si quæ forte inhæsit alicui, euellere.

lum immortis, animo velut libero prospexisset æterna, vocari ad se Barcinonensis Proregis Confessarium, P. Matrezius, è Societate Iesu religiosum Sacerdotem, quem vix dum ingressum in conclaue decumbentis, eger ipse magna alacritate, voce, quasi gratulabundus aggeritur. Felicem te, inquit, o Pater, cui contigit Socium esse eius Ordinis, in quo quicumque decedit, vitam fruitur sempiternam. Hæc mihi iam nunc Deus ostendit: hæc palam nunciare omnibus mandauit. Hærebatur hic Noster, admiratione defixus, cumq; tam singulare visum prohibente verecundia non auleretmittere, & parem minimum felicitatem, datam auguraretur ipsius egri Instituti, quod erat rigidissima etiam tum, & incorruptissima disciplina) addidit egrotus, dixitq; cum gemitu, seruari quidem ex suo Ordine quam plurimos, sed non omnes: ipsius autem Societatis, omnes omnino ac

seruandos, ad mortem vsque in ea si conlisterint, esse seruandos. Vera illum dixisse de suo Ordine Religiosissimo & Sanctissimo, patet ex Annalibus impressis illius Ordinis, ab eiusdem Ordinis historico editis, & ab eius Generali aliisque approbatis, quos accurate perlegi & passim circumferuntur venales. Quid autem sentiendum sit de Nostræ Societatis hominibus, nobis etiam constat ex Diuina reuelatione B. Francisci Borgiæ facta, quæ in eadem imagine describitur. Sed cum Viginti quatuor annis antè impressam hanc Imaginè, Romæ hoc ipsum certissimè rescuerim, necessarium duco, pro solatio nostrorum amicorum, & nostrorum tyronum, hanc ipsam rem penitius enarrare.

Cum die quodam B. Franciscum Borgiam, tunc Nostræ Societatis Præpositum Generalem tertium, post absolutam Meditationem matutinam, de more, adisset eius Socius Michaël Marcus (qui ei à S. Ignatio valetudinis tue hanc gratia comes erat additus, cum potestate ei imperandi, si vel in Oratione vel in maceratione corporis excederet) inuenit B. Borgiam rarâ & antea insolitâ lætitiâ gestientem. Miratur rei nouitatem Marcus, sciscitari cepit causam tantæ lætitiæ. Sed B. Borgiam silentio premebat, hæc tantum ingeminans: O si scires Marce, o si scires quantopere Deus amet Nostram Societatem. Hoc audito, Marcus tanto ardentius instat sibi rem vt patefaceret. Cumque vrgeret B. Borgiam importunius, tandem extorsit. Scias, inquit B. Borgia, Societati nostræ hoc priuilegium esse concessum, quod

Bouer to. l. p. 650 n. 37. & pag. 680. n. 2. & p. 685. n. 16. & 18. & p. 849. n. 26. to. 1. p. 655. n. 29. & pag. 776. n. 68. Imago l. 5. c. 8. p. 650.

Rib. in vita Borg. l. 4. c. 3. & Schot. l. 4. c. 3 n. 8. & c. 4. n. 7.

de bono videtur. c. 11. & l. 49. de diuersis.

165. In primis offert se mihi id quod impressum est in Imagine primi seculi Societatis nostræ, Anno 1640. edita Antuerpiæ, quod multis annis ante eam impressam, à magnis didiceram Authoribus, & descriptum in meis Collectaneis habebam. Cum quidam decumberet ex quodam Ordine, vir Sanctissimus, & propè iam abisset à morte, fuit tamen compos & potens, essetq; iam eo loci & temporis, in quo, commonstrante præserim Domino, ipsa veritas & videtur clarius, & liberius indicatur. Iubet itaque cum prius aliquantulum Lancij Opus, Tom. 2.

concessum esse dicitur Ordini S. Benedicti, primis aliquot centenis annis, in eo nullum damnatum iri, sed omnes saluandos, qui in eo mortem oppeterent. Hoc Societati concessum esse, mihiq; hodie à Deo reuelatum.

Hanc reueiationem postea Michaël Marcus narrauit Barcinone P. Vincentio Madresio, mihi bene ante 40. annos noto, Confellario Proregis Catalonia Ducis de Monteleone Neapolitano, P. vero Vincentius Madrosius, hoc ipsum se à Michaële Marco audiuisse narrauit P. Ferdinando de Pontze, & is mihi Nicolao Lancicio, ita vt scripsi, retulit Romæ Anno 1616. 17. Febr. tunc Prouincialis existens Bœtica Prouincia, dum ambo essemus ad eligendum Præpositum Generalem ad septimam Congregationem Generalem, ex Nostris Prouinciis missi, statimque ne res memoriâ excideret, hanc historiam in libro quodam meorum Collectaneorum descripsi: quinimo hanc ipsam narrationem, hispanica lingua pulcherrimè descriptam vidi & legi, positam in Breuiario eiusdem P. Ferdinandi Pontze, vt & alteram reuelationem, factam nostro Fratri Alphonso Rodriguez anno 1599. de saluandis omnibus illis, qui tunc in Societate vivebant, si in ea morerentur. Vivebat autem adhuc tunc Alphonus, quippe anno sequenti 1617. mortuus.

Nec dubito de veritate rei, tum propter authoritatem & fidem personarum à quibus hæc narratio manauit, & ad nostram notitiam peruenit, tum quia scio, quanta vitæ integritate moriantur in Societate ij, qui in ea moriuntur: tum quia prædictum est à S. P. N. Ignatio Fundatore, Societatem Nostram posterioribus temporibus fore meliorem quam suo tempore fuerit, (etsi bona fuerit) & homines in ea maiori perfectione præditos futuros. Quod hinc didici.

Legi in Processu Bruxellensi, Authoritate Sedis Apostolicæ facto, pro Canonizatione S. P. N. Ignatij, folio. 18. testimonium iureiurando confirmatum P. Oliuerij Manaræi Belgæ (qui sub S. Ignatio fuit Rector Collegij Romani, & postea primus Lauretani, & post Sancti Ignatij mortem, variarum Societatis Prouinciarum Prouincialis & Visitator, & Assistent Societatis, ac eius Vicarius Generalis) in quo testimonio Pater Oliuerius à Commissariis Apostolicis ritè examinatus, An B. P. Ignatius habuerit donum Prophetiæ, respondit, habuisse, idque sic probat: Audiui, inquit, de futuro Societatis statu triplici, ex Patre Ludouico Gonzalez, ei dictum à S. P. Ignatio, quod nimirum primus status Societatis, fuisset satis bonus, secundus melior esset futurus, tertius adhuc multò præstantior. De secundo, sibi resti constat, quod fuit & est es-

iannum melius ordinatus, quam erat tum temporis: quia nondum erat Nouiciatus, & Probationes ac exercitationes quæ secute sunt, & nunc, Deo laus, vigent, & in viridi sunt obferuantia.

Porro dictus Pater Ludouicus Gonzalez, (quantæ authoritatis fuerit, dixi supra libro 1. capite 1. numero 3. & 5. 6.)

Huic narrationi similia à Patre Hieronymo Natali, publicè id referente, se audiuisse scribit, in primo suo libro secreto (in quem reueritæ caelestes illustrationes & gratias sibi gratis datas) Pater Iulius Mancinellus in vita & post mortem fama sanctitatis & miraculorum gloria clarus. In eo ergo libro pagina 63. hæc scribit manu propria. *Dictum esse Patri Natali, à Beato Patre Ignatio, post nos primos, futuri sunt in Societate homines maioris perfectionis, idque Beatum Patrem dixisse: cum interrogaretur, vtrum remitteretur seruius in Societate. Hoc ipsum in alio libro suarum Exhortationum (quem mihi, vt & prius illam, donauit ante mortem dictus Pater Iulius) scripsit, multis ostendens, Societatem in suo bono statu semper duraturam, idque confirmat sua manu his verbis scriptis. Ratione pag. 48. Supernaturali idem patet, ex diuina Reuelatione facta Beato Patri Ignatio. Dixit enim ipse (corrigens quendam Patrem, qui dubitabat de futurum feruorem in Societate) quod postea veniens in Societatem homines, qui erunt perfectiores primi. Et quemadmodum verè dixit, prædicendo futura Roma & Parisius maxima Collegia, sic etiam in hoc verum dixisse, sperare in diuino favore debemus. Hæc Pater Mancinellus. Quantæ authoritatis autem Pater Hieronimus Natalis, fuerit, ostendi supra libro 1. capite 1. numero 4.*

Huic prædictioni S. Ignatij, conformis est, similis Diuina prædictio, facta de Societate Nostra, à Sanctâ Teresiâ, infra adferenda, de magno profectu, quem debet facere Societas temporibus vltimis. Ideo merito Pater Franciscus Costerus Sancti Ignatij Discipulus, dum essem Romæ, anno 1600. dixit Papæ Clementi VIII. coram aliis Patribus Procuratoribus totius Societatis, qui tunc Romam pro more conuenerant, se nosse vtrumque tempus Societatis, cum à Patre Ignatio in eam receptus sit, affirmare se tamen, modo Societatem multò melius esse constitutam, & in perfectione proficientem, quam fuerit illo ipso tempore Patris Ignatij. Quod etiam modo ex ipsa inspectione, quæ fuit illi demandata, tanquam Visitatori in Prouincia Flandria, aduersisset magna sua voluptate.

Non debet ergo videri mirum, quod legitur in suprædicta Imagine Societatis, Sanctam Teresiam Corduba existentem, à SS. Sacramenti communionem in calum & in Deum mente suscipi.

pensam, vidisse è purgantibus flammis animas, quæ magno numero & gratulatione festiua serebantur & recipiebantur in calum. Ducebat reliquas vna formosior, & hanc etiam vnam præ omnibus Iesus Christus inter Angelicarum mentium Ordines factus obuiam, suo dignabatur amplexu, in signum benevolentie singularis & amicitie sempiternæ. Hærebat Virgo Teresa hinc suauissimo recreata spectaculo, inde non satis intellecto prodigio consternata: audet igitur interpellare animam de posterioribus vnâ, & petere, quamam ipsa forent, ac præsertim quæ ipsarum Dux, illa tam accepta Deo, cui ipsa breuiter: Dux noster est è Societate Iesu Frater vnus: nos Duci gratulamur, cuius virtuti ac precibus debemus, quod hodie liberemur. De omnipotentis aduentu nil mirum, nil nouum: scilicet hoc est hominum Societatis Iesu Priuilegium, vt mortuum Iesum obuius Iesus excipiat. Obierat verò eo ipso puncto temporis, quidam sociorum Iesu Coadiutor, Cordubensis Ecclesie nostræ edituus, qui annis plus minus 30. sacro hoc persunctus officio, vt erat sui obseruator & custos, ac pietatis religiosæ sectator egregius, 400. amplius Virgines (quæ ex proposito pio, diuino cultui sunt vocanturque deuotæ) distinguerebat omnes, audita voce, sed nullam penitus earundem de facie nouerat.

168. Eundem Domini Iesu erga Societatem suam fauorem agnouit diuinitus, nobilissima & magna sanctimonie laude celebris virgo Neapolitana Ioanna ab Alexandro. Hæc dum in templo veteri, nostri Neapolitani Collegij eiusque sacello Christo crucifixo dicato oraret, vidit totum sacellum repente illustratum, & super eius altare thronum aureum, cui insidebat Christus D. circumdatus à quatuor Angelis: quo viso, cum oculos clausisset, nihilominus tamen hæc omnia mente videbat. Cumque se Beatissimæ Virgini & Angelo custodi commendasset, vidit Beatissimam Virginem miro splendore radiantem, veste candidissima, auro variegata indutâ, pallio coloris carulei, adamantibus pleno amictam, & prope Deiparam videbat B. Ignatium (tunc nondum in Beatorum catalogum relatum) facie splendidissima micantem, veste candida, rubinis maximis & perfectissimis distincta, & omni ex parte opere phrygio elaborata indutum, præinctum cingulo coccineo adamantibus magni pretij pleno, & in medio, habente ingentem saphyrum, mirè sua pulchritudine recreantem, accedentem ad Christum Dominum, & prouolutum ad eius genua, ei totam Societatem offerentem, facto initio ab eius Præposito Generali, qui tunc erat P. Claudius Aquauia. Quorum singulos cum Christus D. vultu valdè læto recepisset, & vulnus lateris apertum, singulis monstrasset, sic Ioannam pro Societate supplicentem colloqui dignatus est: Scias filia mea, mihi esse summè gratum; hoc, quod à me petis: è desiderio vt quæuis persona amet illos. Et ab illis spiritualia querat auxilia: quia mea Societas est, quam semper teneo intra cor meum, & ferre non

Lancij; Opusc. Tom. 2.

possumus in ea sui notabilibus defectibus laborans, ided volo tales subito è mea Societate dimitti: quod pro eorum qui in ea perseverant bono permitto. Scias quoque filia, me velle hanc Societatem meam, sic appellari, quam diu mundus durabit, & volo mea vt imitetur vestigia, & vt potissimum cæca obedientia in ea vigeat. Deinde conuersus ad suam benedictam Matrem, donabat ei tanquam eius filios omnes illos è Societate, eorum vt peculiarem curam haberet. Hanc visionem viuente adhuc Ioanna descripsi Romæ, ex scripto quodam P. Ludouici Mansoni Prouincialis Neapolitani, qui cum Romam excurrisset, ob quædam negotia ad Admodum R. P. Claudium Aquauiam, illud secum attulerat, & mihi accommodauerat.

169. His adnectam pulcherrimam reuelationem, concernentem Societatis spiritum & statum, factam florentiæ Anno 1599. 26. Decemb. Beatæ Mariæ Magdalenæ de Pazzis Carmelitanæ de obseruantia, ab Urbano 8. in Beatarum Virginum catalogum adscriptæ anno 1627. & in Martyrologio Romano, 25. Maij (quo die obiit, anno 1607.) repositæ, ac concessio Officio diuino & Missa in eius honorem dicenda in templis PP. Carmelitarum, die eius obitus, honoratæ. Quam quidem reuelationem seu visionem adhuc viuente hac Beata, Romæ descripseram ex scripto quodam allato à P. Bernardino Rosignolio nostro Prouinciali Romano, dum Florentia Romam rediisset, examinato & approbato à se spiritu huius Sanctæ Virginis. Quam visionem multis annis post obitum huius Beatæ Virginis, ad perpetuam rei memoriam, & nostrum solatium ac instructionem, curam authenticari, & ex libro Monasterij, in quo hæc sancta Virgo, integrum adhuc corpus retinens, quiescit, ad verbum describi, subscriptam ab Illustriissima & Excellentissima illius Monasterij Priorissa sorore Innocentia Barberina, neptem moderni Pontificis Urbani VIII. nunc Romam ad fundationem noui Monasterij sui Ordinis, à sanctissimo translata, ibique manente, à qua ipsamet, sigillo sui Monasterij obsignato, mihi in Bohemiam ante aliquot annos missa est: & postea cum ante aliquot annos spoliatus fuisset in itinere quodam, omnibus meis scriptis, à predonibus, hoc etiam scripto authenticum priuatum, aliud simile petij & impetraui. Tum mihi ab altera eiusdem Monasterij Priorissa, Maria Ioanna Pazzia, eiusque propria manu & sororis Mariæ Magdalenæ Riccardi, ac Catharinæ Angelæ Martelli subscriptum, & sigillo illius monasterij obsignatum, anno 1648. 28. Febr. penitus concordans in omnibus priori illi scripto, & illo quod Romæ sex circiter annis ante mortem B. Mariæ Magdalenæ descripseram. Hoc scriptum Italicum est tale, quod paulò post redam latinè.

Adi 26. di Decembre 1599. il giorno di S. Stefano, la Beata Maria Magdalena andò in Raito, la sera al tardi,

Z. z. 3

raridi, è vedeva come Iddio in Cielo si compiaceva è dilettava tanto nell' Anima di san Giovanni Evangelista, che in modo di dire, non pareva haverli altri santi in paradiso. E in simil modo vedeva che esso Dio si dilettava nell' anima del Beato Padre Ignatio Fondatore della Compagnia di Gesu. Onde diceva, parlando forte, lo spirito di Giovanni è quel d' Ignatio è il medesimo, per che tutto è amare, è condurle ad amare: è intendeva che Dio si dilettava è compiaceva tanto in questi dua sancti, per che il loro scopo è sine su' l' amore è carità, è per via d' amore è in carità tiravano se Creature à Dio (Disse poi queste altre parole) Il piu felice spirito, che regni hoggi in terra, è quel d' Ignatio, per che i sua figlioli, nel condurre l' anime à Dio procurano principalmente di dar notizia, quanto è grato à esso Dio, è quanto importa, attendere all' opere interne, è trattare interna mente con Dio: per che questo esercizio fa abbracciare con facilità le cose ardue è difficili, per il lume che riceve l' anima, da quale nasece l' amore, che converte in dolcezza ogni amaritudine. Vedeva questa bene detta Anima, che tante quante volte è figli del Beato Padre Ignatio trattavano in terra con l' anime in tal modo, tante volte in cielo renouavano à Dio il compiacimento è diletto che prendeva nell' anima del Beato Padre (Disse ancora stando pure in Ratio) Ben puo rallegrarsi è godere il nostro pellicano, poiche si è condotta à quel tempo, che si è tanto bramato di vedere pullulare nella Religione nostra: le primizie dello spirito d' Ignatio. Intendendo per detto pellicano, la Madre Priora, che si ritro, vana all' ora in quel tempo. Potrà latine sic se habet.

Die 26. Decembris Anni 1599. die S. Aephani, B. Maria Magdalena raptum passa vesperi tardè, videbat Deum complacere sibi & delectari aded in anima S. Ioannis Evangelista, vt quodammodo non viderentur esse alij sancti in celo: & simili modo videbat Deum delectari in anima B. Patris Ignatii Fundatoris Societatis Iesu. Vnde dicebat loquendo fortiter: spiritus Ioannis & ille Ignatii, est idem quia totus est amare, & conducere ad amandum. Et intelligebat Deum ideo delectari & complacere sibi aded in his duobus sanctis, quia illorum scopus & finis fuit amor & charitas, & per viam amoris & in charitate frangebant creaturas ad Deum. (Dixit postea hac verba) maxime felix spiritus qui regnat hodie in terra, est ille Ignatii quia eius filij in conducendis animabus ad Deum, procurant principaliter dare notitiam, quanto perè sit gratum ipsi Deo, & quantum inter sit, attendere operibus internis, & tractare interius cum Deo quia hoc exercitium facit amplecti cum facilitate res arduas & difficiles, propter lumen quod recipit anima, ex quo nascitur amor, qui convertit in dulcedinem, omnem amaritudinem, videbat hac benedicta anima, quod toties quoties filij B. Patris Ignatii, tractabant in terra cum animabus tali modo, toties in celo renouabant Deo complacentiam & delectationem quam percipiebat in anima B. Patris. (Dixit etiam manendo quoque in raptu) Bene potest latari & gaudere noster Pellicanus, quia conducta est ad illud tempus, quod tantoperè desiderabatur, videndi pullulare in Religione nostra primicias spiritus Ignatii.

Intelligendo per dictum pellicanum Matrem Priorissam qua tunc reperiebatur in illo tempore.

Possunt ergo securè Societati Iesu se deuere ij, qui ad illam diuinitus vocantur, tali spiritu & statu florentem; vt & ipsi, more Ignatii tractando cum alijs (quod possunt facere in quouis Societatis Ministerio) & conducendo, per viam amoris animas ad Deum, renouent Deo complacentiam & delectationem, quam percipit in anima S. Ignatii: vt hac ratione, quemadmodum faciendum nobis esse docet S. Augustinus: Delectent suauitatem Dei: & quodammodo habeant sibi obligatum Deum; quod sint causa illius complacentiæ & delectationis, quam suprema illa Maiestas percipit ex dulci & suauimodo tractandi animas; ab ea creatas & redemptas inæstimabili pretio sanguinis diuini.

Huius diuini erga Societatem nostram fauoris, hoc quoque argumentum clarissimum est, quod aliquos ad eam miraculosè vocare dignatus sit, modis extraordinarijs.

Sic vocauit Adalbertum Bausch, qui cum Anno 1556. extremo, in templo Collegij Pragensis preces ad Deum funderet, D. Iesus pueri venustissimi specie in sacrosancta hostia ei apparuit, rogantem, quid ab se vellet Dominus: volo vt ibi sis, vides: Quæ Adalbertus, de ingredienda Societate interpretatus receptusque, diuinum visum non statim, sed paulo post consolaturus propinquos, qui negotium ei facebant, aperuit; vitamque in Societate vocationi diuina consentaneam, vsque ad extremum peregit.

Sic Didacus Sanchez Hispanus dum ei suadet Gregorius XIII. vt Societati nomen det, dum certus diuina vocationis iudicium desiderat, ad S. Petri templum Rome se confert, coram sanctissimo Sacramento, & Deum orat, ne se finat incertum herere. Res mira, allapsa è tabernaculo vox: Ingredere ait Societatem Iesu, & sic ingressus est: vt scribit Ludouicus de Pöe 1. parte Ducis spiritualis.

Sic Paulus Caruailus euersa nauis in Tago Lusitanie fluuio maximo, cum intra aquarum vortices sepultus, iam mori videretur, diuina quadam manu, præter omnem spem se trahit, & supra carnem suauiter collocari sensit, inde in corde suo scribi videbatur, Deum velle vt Societati se traderet pro tanto beneficio, quod executus est. Postea magnis poenitentis corpus affligens, quotidie non minus quam sex horas orationi tribuens, frequenter visibili apparitione B. Virginis recreatus, morte sua prænucciata, imò ante quindecim annos præcognita, (reperum est enim sibi hunc ab eo scriptum anno 1589. super sunt mihi quindecim anni vite) cum esset ætatis 45. annorum, & quinquennio post adiuuaret: intra decennium mori, anno 60. ætatis obiit.

Quidam aduocatus cum diu pendere animi, quodnam vitæ genus tutissimum insisteret, venit in mentem, si Christiane legis præcepta rariis partibus traderet forte, vt ipse quoque Dei docentis vocem exaudiret: nec spes eum fessit: nam cum ad sumendum Christi corpus accederet, diuinitus est admonitus, Dei

Ann Soc.
An 187.
Imago pti
fac. l. a. c. 9.
pag. 235.

mentem & voluntatem hanc esse, vt sese illi in Societate dicaret, quod non ita multo post fecit. Gualterus Brunflaus Anglus, cum in hortis quibusdam in insubulans, de vita quam instituire deberet, genere cogitaret, manifestam Saluatoris speciem vidit, cuius & aspectu & tacto hortatu, ad humana linquenda impulsus facile induxit in animum, vt illi potissimum ceteri se aggregaret, qui illius quem viderat, & vitam sectaretur, & nomen gereret. Viso, cum certa eius asseueratio, tum maxime mores fidem fecere.

pag. 168.

Anno 1589. Pariliis anceps quidam atque incertus, quam institueret rationem vite, in illo fluctuantia animi estu, ex Sacerdotis sententia confugit ad Deiparæ templum, vbi tunc SS. Dionysij sociorumq; reliquie visebantur hic cum oraret supplex, diuino illustrante Numine, portu consistorum inuenit ad Societatem appellit.

pag. 713.

Idem impulsus alij memorabili modo. Cum vocaretur quidam à Deo, aut distimulabat aut negligebat, sed inter preces fundendas iratum Dominum videre visus, eiusque iussu male accipi plagis, intrare compellitur ad Societatem. Alij cui in graui morbo confessionem peregrisset, personabant aures eiusmodi vocibus, vt iniret Religionem; quibus monitis obtemperans, concepto voto Societatis inuenda conualuit.

pag. 1191.

Anno 1591. Manila in Occidentalis Indiarum Provincia Mexicana, indicauit Deus duobus viris esse sibi curæ studium Societatis. Vterque enim admonitus somnio est, vt salutem anime quæreret ea medicina, quæ à nostris prescripta esset. Eorum alter sic vehementer incitatus est, vt donec cooptaretur in castrum nostrum nunquam fecerit orandi finem. Verum fuisse visum rebus affirmavit.

Anno 1592.
pag. 10.

P. Antonius Sardus medicinarum Doctor, audiuit à Christo: Veni post me faciam te fieri medicum animorum: quam vocem ita generose amplexus est, vt non modo se suaque animum, corpus, seruos, fortunas omnes, sed vniuersam propè familiam Domino deuouerit. Filiam & uxorem adduxit, vt amplecterentur Monasterium sacrarum mulierum suo magno are, maiore labore exadificatum; ipse raro exemplo Societatem nostram ingressus, pramissis tribus liberis, adolentibus tanta indolis, quanta illorum præclarus exitus confirmavit. Obiit Panormi anno 1592. dilectus Deo & hominibus.

pag. 11.

Anno 1596. Brune adolescens pietati valde deditus, sed à Societatis instituto alienus, dum ipso Natiuitatis Christi peruulgio, diuinum illud Mystrium, scilicet cum ipse meditatur, puerumq; Deum in corde suo nasci, attentæ cogitatione postulat, repente interiore quoddam monitu intelligit se ab ipso, quem tacitus puerum venerabat, & ad Religiosam vitam, & ad Societatem nostram precipue vocari: ita futurum, vt Deus infans intra ipsius animum nasceretur, si eum sensum quem demittit sibi cælitus sentiret, mens conciperet; hanc adolescenti mentem diuinitus immisissam, diuina bonitas admirabili alio testimonio declarauit. Nihil enim ille tunc cælesti monito se præbuit obtemperantem. Sensit id agi illius frater maior natus: eius vt impediret consilium, locarum octoginta iter ingreditur, in itinere

sentit & ipse se moueri diuinitus, quam sit impium diuina aduersari voluntate: hominesq; à diuino obsequio, auocare, hac territis religione, sententiam mutauit, repenteque facta consilij mutatione, se quartana liberatum sensit, qua sex mensibus laborauerat, id ille pro diuino testimonio accepit, quasi Deus illo beneficio declarasset, placere sibi eam concilij mutationem fratremq; adolescentem diuino sibi addici famulatur.

In Morauia, cum quidam diuini mysteris perceptis, Deum obsecraret, vt sibi aliquo indicio declararet, quid à se fieri vellet, visus est sibi hominem è Societate videre, & simul hanc audire missam è celo vocem: Hunc sequere. Ergo ingenti perfusus animi gaudio diuinam voluntatem exequi statuit. Euestigio Canoniam satis opulentum, quo fruebatur, Episcopo reddidit, honestissimam nuptiarum conditionem vitro delatans repudiatur, ad Societatem nostram aduolat, paupertatem diuinitus, Castitatem connubio preferens.

Anno 1592.
pag. 213.

Cum autem vt scribit S. Ilidorus Pelusiotæ, ponderans illa verba Euangelij: Ecce quomodo amabat Iesus Lazarum; Is Christo pura & omni labi experto iustitia charus non fuisset, nisi Lazarus iustus extirisset. Deus enim non fauore, sed iudicio ad amandum duci solet: nisi Societatem nostram in bono statu, & amore tali dignam videret, eam non amaret, & personas selectas ad eam amplectendam non vocaret, alia signa certi sui erga illam amoris; supra commemorata & infra commemoranda demonstraret.

l. a. ep. 173.

Addam hic alios mitos Dei fauores erga Societatem nostram, ante octoginta annos annotatos à P. Iacobo Ledefina Societatis nostræ grauisimo Theologo sub S. P. N. Ignatio in Societatem recepto, viro sancto, capite sequenti commemorando. Describam autem hic hos Dei erga Societatem nostram fauores, prout eos ipse propria manu scripsit in suo secreto libello quem ab annis quadraginta Romæ mihi donatum tanquam sacras reliquias conseruo ob perspectam mihi P. Ledefinæ sanctimoniam vitæ, ab eius familiaribus indicatam, & in historia Societatis commendatam.

174.

IESVS MARIA.

Miracula quedam admiranda, aut etiam stupenda, nouem vel decem plus minus qua in hac sancta Societate Iesu reperiuntur, non particularia sed vniuersalia, non singulorum sed omnium, neque alicuius temporis tantum, sed continua: quæ Dominus Iesus augere dignetur & magnitudine & numero. Virgo, gloriosa sacratissima Maria. Amen.

pag. 71.
eius libelli.

Primò. Vnio charitatis tanta inter omnes, vt etiam se inuicè plus diligant, quam si vnus essent Patris carnalis filij, imò longè plus.

Secundò. Pax tanta ex vnione.

Tertiò. Donum tantum Castitatis in iuuenibus, & qui in seculo alioqui corruptis moribus vixerunt, vt Eccl. ne odor sumi sit in eis, vt de tribus pueris Danielis dicitur. Quid mirabilius inquit S. Bernardus, quando is qui prius vix per biduum poterat à luxuria, crapula, & comestationibus & ebrietatibus, à cabilibus & impudicitia.

causis, ceterisq; similibus. & dissimilibus virtutibus continere, nunc ab eis continet multis annis, tota utique vita sua. Quod mirum miraculum, quando tot iuvenes, tot adolescentes, tot nobiles, vniuersi denique quos hic vides, velut in carcere aperto tenentur sine vinculis, de Dei timore confixi, quod in tanta perseverant afflictione penitentia ultra virtutem humanam, supra naturam, contra consuetudinem?

Quartò. Zelus tantum conuertendarum animarum in omnibus.

Quintò. Conciones fratrum in Refectorio concessio breuissimo spatio vel hora vel semihora, & tales tamen, tam feruentes, tam verum diuinarum plenam, ut qui sunt in saeculo plane admirantur, imò nec credant id fieri posse tam breuissimo tempore; & tamen erant Grammatici, Dialectici, iuuenes, pueri.

Sextò. Omnes esse spirituales. Nam in aliis Religionibus aut clericis aut secularibus (talis erat status aliorum illo tempore quo hæc scripsit P. Ledesma, nunc enim Dei beneficio est melior) vix vnum aut alterum spirituales & hos dispersos reperimus: at hic etiam pueros, idiotas, doctos, indoctos.

Septimò. Multiplicatio Societatis tanta, per totum fere orbem, tam breui, idque cum mutatione morum, eorum regionum & ciuitatum ubi habitat. Adde ego, hæc multiplicationem tantò esse mirabiliorem; cum semper Societas vbique gentium passa sit magnas & pariat adhuc persecutiones & contradictiones, etiam à magnis viris potenter excitatas. Tales tamen quales S. Ecclesia semper passa est, sed irritò conatu. Nam

ut ait S. Chrysostomus: Omnes motus & insidias quæ aduersus eam struantur, fluctibus non dissimiles sunt, qui rursus illiduntur atque dilabuntur in spumam.

Octauò. Tantus profectus quantus fit cum primò quis ingreditur (in Societatem) quanta in virtute firmitas, & constantia, post duos menses, post quatuor vel sex, ut mittantur peregrinatum, & soli, & tamen in virtute & Dei seruitio constantissimi, non mutantur peccandi occasione vllis, quibus facillime antea superabantur, ut videantur illo paruo tempore, ac si viginti annis mansissent in Societate.

Nonò. Vocaciones tam admiranda & miraculosa. Talis fuit vocatio P. Ledesmae capite sequenti referenda.

Decimò. India miracula, & infidelium conuersio. Solus enim S. Franciscus Xauerus, multa centena hominum millia ad fidem conuertit & baptizauit (ut dicitur in Relatione Gregorio XV. data à Cardinali de Monte in Consistorio Cardinalium). Ipse enim primus (ut ibidem dicitur) Parauit Malacais, Acenis, Mindanais, Moluccensibus, ac Iaponibus Euangelicae Lucis fulgorem induxit, & salutem annuñciauit, & Reges ac Principes non paucos baptizauit.

Undecimò. Liber Exercitiorum, in quibus qui se exercet tam miraculose transmutatur, & fuit hic liber à P. Ignatio compositus, antequam literis vacaret.

Decimò. Nobilium humilitas in Societate, & deplorum, ac eorum qui in maiori videntur pretio alioque, ut reperiantur humiliteres.

Decimotertio. Mouendi corda diuina virtute, admiranda, & id tum in verbis ipsorum, tum etiam in solo aspectu & motu vel incessu, in iis qui eos vident.

Istorum reddi rationes possunt, & exemplis ac experientia comprobari, ut etiam proterui possint conuinci. Si Dominus voluerit, aliquando eas reddam quibus ostendatur, hæc omnia ita esse, & esse non humana sed plane esse digitum Dei. Hæc P. Ledesma, ad verbum propria manu scripsit circa annum Domini 1559. Tales ergo Dei fauores erga hanc Societatem, qui adhuc durant & aucti sunt, & plures multò repetuntur nobis noti, possunt securos reddere eos, qui ad Societatem aspirat, si fuerint ingressi in eam, bonam se electuros Religionem, & talem, qualem describit Ecclesiam in bono statu existentem B. Laurentius Iulianus: Intus in simbris aureis gloriam suam habere perhibetur, propter eos, qui temporalis gloria nitorem spernentes, in sua puritate Conscientia, atque interiori mentis arcano sua opera recondentes, diuinam gloriam ambiunt, & solius Conditoris oculis placere concupiscunt. Intus desiderii ignescunt Sanctis, sursum feruntur in caelestia vehiculo caritatis, & suauitate quadam spirituali, delectabiliter in Christo requiescunt. Eorum studia coram Deo fulgent, tamesi ab hominibus nesciantur.

Ego sane, qui in seculari statu existens, Societatis homines, ita exosos habui, ut non alium ob finem literis dederim operam, quam ut libros contra eos scribere possem, ideoque vix annos 14. natus præter latinæ linguæ, & græcæ vsum, etiam principia hebraicæ comparaueram, obseruans tamen ex sequenti cum Societatis hominibus, eaque in trina conuersatione & familiaritate, modum viuendi eorum & domi & foris, agnouit magnis argumentis Angelicam plane in eis viuendi rationem, ideoque annos 17. natus eis me adiunxi, & per annos quinquaginta (quos pridem in Societate exegi, Romæ viginti annos, alibi reliquos, in præcipuis Societatis nostræ Prouinciis) in hac Societate mansens, & omnibus in ea perfunctus officiis, (solum Generalatu & Assistentium excepis) prorsus talem inteni, qualem hic descripsit P. Iacobus Ledesma, & alij viri sanctissimi infra recensendi. Nec tantum talem, sed multò præstantiorem, uti suo loco & tempore in alia occasione aperiam.

Hoc tamen loco omittere non possum duotrius commendatione digna. Me per 50. & amplius annos quos in Societate exegi, & 40. in sacerdotio, nunquam audiuisse vllum de Societate, alicui Ordini Religioso detraherentem, seu eum denigrantem, quamuis se offerret occasio; dum vel scandala aliquorum Religiosorum, omnibus illis in locis nota, (quippe publica & in publicis carceribus ac tritibus punita) nobis narrarentur, vel referrentur varia contra Societatem nostram à quibusdam Religio-

ep 123. ad
Presbyt. &
morbach.
P. Ignacia.

6. de vita.
pag 12. &
45.

10. b. b.

11. d. d.

12. e. e.

13. f. f.

14. g. g.

15. h. h.

16. i. i.

17. k. k.

18. l. l.

19. m. m.

20. n. n.

21. o. o.

22. p. p.

23. q. q.

24. r. r.

25. s. s.

26. t. t.

27. u. u.

28. v. v.

29. w. w.

30. x. x.

31. y. y.

32. z. z.

sis, dicta, scripta & facta. Vnde agnoui, præter alia argumenta, hanc Societatem quoque, ad Christi discipulos pertinere, quippe id in suis moribus exprimitem vbique constanter, quod Christus Dominus Magister omnium pronunciauit: *In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem.* Neque id tantum agnoui in Societatis hominibus per tot annos, peragratis (sexies variis iisque præcipuis Societatis Prouinciis, sed vidi omni genere beneficiorum & officiorum affectos & affici illos Religiosos à nostris hominibus, idque promptè & libenter, à quibus bene & certò sciebant, grauissimè læsam famam esse, & bonam existimationem nostræ Societatis, vel eius personarum. Ideo hanc quoque ob causam semper libentissimè vixi in Societate (solam cælestem paradysum pro me reputans commodiorem) quia certum argumentum Filiorum Dei in ea comperio, indicatū à patre nostro cælesti: *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos; & orate pro persequentibus & calumniantibus vos, vt sitis Filij Patris vestri, qui in cælis est, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.*

173. Alterum commendatione dignum, in omnibus quas peragraui Prouinciis, (ter Romæ proficiscens, & inde semper aliis itineribus in Poloniam & Lithuaniam rediens) obseruaui, à fide dignissimis personis, iisque magnæ autoritatis mihi narratū, nostræ Societatis homines, licet scirent se coram secularibus grauissimè infamatos à diuersis Religiosis, idque sæpè, nūquā tamen coram iis, nostros quicquam sinistrè locutos esse contra famam & bonam existimationem. Vt seculares ij apertè non semel dixerint talibus Religiosis nos iniuriosè infamantibus: *Mirum est, nos sapius cum Patribus Societatis quam vobiscum versari & familiarissimè agere, nunquam tamen ex eorum ore audiuisse quicquam contra vos dictum, vti audimus ex ore vestro contra illos.* Qua in re excelluit Gaspar Radinus propè Cracouiam in nostri Nouitiatus pago Wétclauie dicto Parochus, qui cum domi suæ haberet conuiuas celebres cuiusdam Ordinis Religiosos, & multa contra Societatem diu effluentem audiret, tandem serupulo non omitteudæ correctionis fraternæ, & Christiana charitate motus, maledicis hospitibus dixit: *O Mei Patres, ego iam quadraginta annis cum Patribus Societatis familiarissimè ago, & nunquam vllum eorum vlli Religioso detrahentem audiuiss, vti vos audio detrahentes viris de Ecclesia Dei & Republica Christiana ac de omnibus Religiosis Ordinibus optimè meritis, quorum & exemplis templa vestra ad hunc splendorem reformata, & institutione inuentus vestra monasteria ante eorum aduentum vacua, modo sunt plena viris egregijs ex Scholis eorum suppeditatis.* Tum illi, ita omnino est, ioci gratia hæc diximus. *Credat qui vult hæc ioci gratia dicta fuisse.*

Addam tertium adhuc, magna consideratione & admiratione dignum, quod in 70. annis meæ ætatis aduertit partim ipse, partim vera relatione testium omni exceptione maiorum didici, omnes illos Principes, & Proceres, ac inferioris conditionis homines, qui Societatem vehementer amabant & amant ac promouent, beneficiisque afficiunt, prosequi vero & sincero amore ac beneficiis, omnes alios Religiosorum Ordines, nec vlli esse offensos, nec vllius Ordinis famam lædentes, etiam in priuatis confessibus; aduertit autem multos quorundam Ordinum Benefactores & Fautores, tanto Societatem nostram vel odio prosequi, vel lingua maledicâ proscindere, priuatim & publicè, & adeò ab Societatis personarum etiam aspectu abhorere, illarumque conuersationem declinare, ac dissuadere aliis, quo modo non prosequuntur Iudæos, & Hæreticos, & alios grauissimis sceleribus, notis omnibus, coinquinatos atque infames.

Quæ omnia beneuolâ recolentes mente, imitatur Regem mansuetissimum Dauid, qui vt scribit S. Ambrosius, *Euangelico Spiritu non solum inoffensus sed etiam gratus fuit à conuicianti Semei, & delectatus potius, quam exasperatus iniurijs, pro quibus mercedem sibi reddendam arbutabatur in calo.* Scimus enim, vt ait Tertullianus, *preceptum nobis esse, ad redundantiam benignitatis, etiam pro iniurijs Deum orare.*

Mirari tamen satis non possumus, cur talium Religiosorum amici ac Patroni, ex quotidiana & frequenti consuetudine cum illis, non imbuantur Christianæ Charitatis Spiritu, qui, vt ait Apostolus, *Non cogitat malum, multò minus, à seruis Dei non abhorret, & famam illorum nõ denigrat.* Non tales videmus alios nobis intimâ familiaritate & consuetudine iunctos. Profertam vnum tantum exemplum è multis.

Lugduni anno 1591. Dederat nobis operam adolefens aduena, musica arte, quæ sæpè nostrum celebrabat Sacellum maximè excellens, in amore erat ac delicijs totius Ciuitatis. Iuuenis vrbano amplissima familia tumens, cum præ illo intelligeret se parum esse contra eius vitam insidias ponit, tandem nec cogitantem liberali plagâ maxillam ferit. Saucius vulnerarios adit nemo audeat obligare maxillam, adhibere medicamenta, ne apud vulneratorem offendant, cuius cognitâ audaciâ: donec è nostris vnus iacentem, suog, voluntatum in sanguine offendi: statim medicū, quo vimur accersitis sanguinem premit, & imponit somenta vulneris: dilata mors videbatur tantum ad paucos dies. Biduo post alius cum moribundum conuenisset, interfectori suo nec ne ignoscat, interrogat: at ille, duodecim inquit anni sunt, cum formatus à vestra Societate inimicos didici diligendos esse, eisq; acerbissimam quamq; condonandam iniuriam, Deo docente, proinde hanc rotam P. Reclor's voluntati fideiq; permitto. Ego quidem nõ equo tantum animo, sed & libenti ignoscere paratus sum. Nulla in eo fuit destinatio vindicæ; quin & re-

174

1. Offi. cap. 48.

in Apolog. cap. 31.

1. Cor. 13.

pag. 143. An. lict.

1. lict. 1. lict.

pulit aliquos, qui se vitores offerebant, & cum percussor ne quidem veniam postularet. Iesus à percussore audis: Audio à te expecti benevolentiam meam, respondit. (est id facere non tenebatur) expecto ut cum maxime, simul iuit in eius amplexum.

Sic Conuictores & familiares nostræ Societatis à nobis instruuntur & imbuuntur Christianæ Charitatis officiis, ut etiam inimicos & hostes diligant, & amplexentur. Corrigimus enim eos peccantes, monemus paternè, si verò videntes eos in lethalibus sceleribus & proximis eorum occasionibus perseverantes, nolle eas deferere, ipsi eos deserimus, sepè magno nostro incommodo, & speratorum ac promissorum insignium beneficiorum aliud translatorum iactura. Malum us tamen eam pati, quam adolari, & eos qui absolutionis in Sacramento penitentia non sunt capaces, ob proximam occasionem grauium scelerum non remotam à se, vel alias similes ob causas, non absoluerit, & ob negatam iustè absolutionem, offensiones illorum incurrere, ac ob id persecutiones pati. Malumus enim homines offendere quàm Deum.

CAPVT SECVNDVM.

De Cœlitum fauoribus erga Societatem Iesu.

PRIMUS locus debetur in hac narratione Beatissimæ Virgini Mariæ, primum in cælo supra omnes beatos Spiritus thronum occupanti. Eius erga Societatem patrociniū multiplex eniuit. Inprimis dum Ignatium ad Societatem Iesu fundandam aptauit, ei sua præsentia nauisam rerum terrenarum adferendo, eumque sanctioris vitæ ineundæ desiderijs inflammando. Augustissima enim specie, ac beatissimo lumine fulgens, vnà cum paruulo Iesu, non modo palam sese ei ostendit, verum etiam incredibili benignitate spectandam diu præbuit. tantumq; repente odium, fastidiumq; rerum terrenarum Ignatio iniecit, earum præferim. quæ cum inhonestâ voluptate coniunctæ sunt, ut omnes rerum illarum imagines, ex hominis memoria confestim aspectus ille Deiparæ ac pueruli Iesu deserferit, & ex eo tempore ad extremum vsque vitam diem Ignatius planè omni sensu libidinis caruerit, donumq; altissimum eximia castitatis consecutus sit.

Maff. l. c. 2. & l. 3. c. 8. Rib. l. r. c. 2. Ord. l. r. n. 11. Layn. in Vita M. S.

176. Vita P. A. luarez. c. 43 §. 1.

Lud. Palm. Itin. spir. 1. par. l. 5. c. 2. p. 734-735.

Cum verò S. Ignatius ad meliorem, vitam conuersus esset, eadem Beatissima Virgo Maria eum nondum literis excultum, docuit illum orandi & vitam spiritualem instituendi modū ac discretionem spirituum, qui est ab eo in libro exercitiorum expressus quo, & se, & primos socios ad hanc Societatem instituendam excultuit, & in cuius meditatione primo post suam conuersionem anno, idæam Societatis à se fundandæ diuinitus cognouit, & cuius libri se esse

Fundatricem & Magistram Deiparæ per Gabrieleum Archangelum missum, cuiusdam Sanctissimæ Virgini reuelauit, atque ut illa eius legationi fidem indubiam adhiberet, Deus antea illam præmonuit. Huius libri repetito vsu hætenus Societas ipsa in suo statu & flore conseruata est, & innumeras animas aliorum Deo lucrata.

Deinde cum S. Ignatius focis nouem annis, eorum rogatu, Constitutiones Societatis scriberet, præter frequentissimas visiones diuinarum personarum, quas in confirmationem earum, quas scribebat Constitutionum penè quotidie habebat, sepè etiam Beatissimam Dei Matrem vidit, pro se intercedentem, & Constitutiones illas confirmantem.

Fundatâ plenè Societate, & per Apostolicam sedem sæpius confirmatâ, quàm ea sit Beatissimæ Virgini Mariæ cara, ostendit inprimis viro sanctissimo P. Martino Gutierrez Hispano, cuius mortui in carcere (in quem ab hæreticis Gallis coniectus fuerat) animam S. Teresia vidit cum aureola Martyrij cælum intrantem. Apparuit enim illi Virgo sanctissima, eximia admodum specie micans, veste in magnam latitudinem expansa, ac sub ea veste Societatem totam collectam continente, quam illa materno affectu complectebatur, eoque quasi charitatis ac gratia segmento consonebat.

Hoc quoque Beatissimæ Deiparæ patrociniū erga Societatem Iesu ostendit, quod cum Saga quædam in Sicilia multis maleficijs aliisque sceleribus coinquinata & eorum coincta, ad rogum & locum supplicij esset deducenda, interrogata: An etiam aliquando ad Societatis Domiciliū noctu, diaboli ope, uti ad alia (turpis commereij causa) Domicilia solebat, introducta fuisset, præsentem & audientem P. Antonio Cicala (à quo id ante 45. annos Romæ audiui) fassa est, se quidem etiam voluisse ad Societatis Domiciliū deferri à Diabolo, & pudicitiam quorundam nostrorum formosorum iuuenum tentare, sed cum propè accederet, à persona quadam senio veneranda repente apparente, se fuisse prohibitam ne illuc intraret, dicente: Collegium illud esse hominum peculiari cultu Deiparam colentium, & sub patrociniū eiusdem speciali constitutum.

Simili modo cum Bransbergæ in Prussia, Saga altera ope Diaboli esset noctu vecta per ædem, & intra Collegium illata, & videre cuperet, quomodo Societatis homines suis in cubiculis cubarent, quamuis videret portas cubiculorum apertas, nullum tamen proorsus videre potuit iacentem, eò quod Deipara Matronæ venerandæ specie apparetis, pallio suo expanso aspectum illius omnem impediret.

Ad hanc Beatissimæ Dei Matris erga Societatem Iesu benevolentiam, referri debet, quod multis suaserit, eis manifestè apparetis, vel cælesti sua voce excitans nominatim, ut Societatem

Marginal notes on the right edge of the page, including references to other works and authors like Lud. Coe, Gal. in Vi, Ignatius, 74-75, etc.